

teksti: Heidi Kihlström-Lehtonen, lehtori Jamk ja Mari Kantanen, lehtori Jamk

Green Care korkea-asteen koulutus-hanke

kuvat: Heidi Kihlström-Lehtonen

28.4.2016

Vihreää voimaa ja hoivaa Könkkölästä

Lähellä keskustaa, luonnon helmassa järvenrannalla- sijaitsee kaunis Könkkölän tila, monille Jyväskyläläisille tuttu paikka. Könkkölässä on mm. käyty saunomassa ja uimassa ja makkaraa paistamassa- toimihan Könkkölä aikanaan virkistymispaikkana kaupungin työntekijöille. Vuosien varrella Könkkölä on ehtinyt nähdä erilaisia vaiheita, myös hiljaisemmat vuodet, jolloin tila jäi tyhjilleen vaille käyttäjiä. Tila on kuitenkin herännyt uuteen eloon sekä oloon nuorten ja toiminnan kautta muutamia vuosia sitten. Tila tarjoaa monenlaista luonnossa tapahtuvaa tekemistä nuorille. Tällä yhtenä tärkeänä asiana on iso päärakenneuksen tuleva kunnostusremontti. Päärakennuksen lisäksi pihapiirissä on käytössä mm. rantasauna ja kota sekä kaunista luontoympäristöä, joka on tekemisen keskiössä monella tavalla.

Könkkölässä toimii innokas porukka **Jyväskylän kaupungin työllisyyspalveluiden sekä Nuorten taidetyöpajan nuoria** tarkoituksenaan hyödyntää inspiroivaa luontoympäristöä Green Care toiminnan keskuksena, jossa tärkeässä asemassa on mm. työllisyys ja kuntouttavat työtoiminta (Keski-suomalainen 19.5.2015). Green Care toiminnalla tarkoitetaan luonto- ja maatalo-avusteista toimintaa, jonka tavoitteena on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (<http://www.gcfinland.fi/>)

Taidetyöpajan nuorilla sekä paikan ”äideillä” **Kaisa Peuhalla** ja **Tiina Mäenpää-Korhosella** on visio siitä, miltä Könkkölä näyttää tulevaisuudessa. Tiina piirtää idylliseen maisemaan mm. kotieläinpihan kanoineen ja lampaineen, kesäpuutarhan sekä vierailevina tähtinä mm. hevoset, joita vierailulla on jo käynytkin. Ajatuksissa siintää myös liiterin rakentaminen ja mahdolliset melontaretket sekä metsässä kulkeva Lumopolun kehittäminen. Toiminta Könkkölässä tapahtuu nuorten toteuttamana- heidän hyväkseen. Ajatuksena on myös tarjota tekemismahdollisuuksia muillekin. Yhteistyötä on tehty mm. Onerva Mäen koulun kanssa, josta on käynyt lapsia tutustumassa tilaan. Tavoitteena on luoda aktiivinen luonto- ja maataloympäristössä tapahtuvaan toimintaan keskittyvä avoin yhteisö jyväseudun asukkaille.

Könkkölän pihapiirissä on säilynyt vanhoja rakennuksia

Nuorten Taidetyöpaja yhteistyössä Könkkölän kanssa

Nuorten Taidetyöpaja on Jyväskylän kaupungin järjestämää työkokeiluja, työharjoittelua ja kuntouttavaa työtoimintaa tarjoava paikka 17–29 vuotiaille nuorille. Taidetyöpajassa järjestetään vuosittain 20–30 pajaa ja toiminnassa on mukana n. 300 nuorta. Toiminnan tavoitteena on tukea nuorten työ – ja toimintakykyä ja näillä-keinoin myös ennaltaehkäistä syrjäytymistä. Osa pajoista suuntaa kohti työelämää, osan tavoitteena on esimerkiksi arjen hallintakeinojen löytäminen. Taidetyöpaja tekee yhteistyötä Könkkölän tilan kanssa, joka on puolestaan osa Jyväskylän kaupungin työllisyyspalveluita. Päävastuun Könkkölän toiminnasta ja kehittämisestä kantaa **Taitopaja**, jonka osallistujat ovat työsuhteessa tuetun työllistämistuen kautta. Taitopajaan voi osallistua myös esimerkiksi kuntoutustuen saaja. Taitopajan lisäksi Könkkölässä kokoontuu **Lumopaja** sekä **Elämispaja**.

Taidetyöpajan arvot ovat toiminnallisuus, yhteisöllisyys ja myönteinen ajattelu. Nämä tulevat Könkkölässä käytännön tekemisessä näkyväksi. Työtehtävät ovat luontoon liittyviä kuten metsätöitä, halonhakkuutta, puutarhatöitä, rakentamista, hevostoimintaa, sieniä ja yrttejä keräämistä. Lisäksi Könkkölässä on ryhmänohjaukseen painottuvia tehtäviä kuten tapahtumien ohjausta. Työntekijöiden myönteinen läsnäolo nuorten arjessa on tärkeä yhteisöllisyyttä tukeva asia. Myönteisyys näkyy arjessa positiivisten asioiden vahvistamisena sekä ratkaisujen etsimisenä sekä toivon ylläpitämisenä.

Kodassa valmistettu ruoka maistuu hyvältä, varsinkin ulkotöiden jälkeen

Luonto avaa aistit

Taitotiimiin kuuluvalle **Mia Hartikaiselle** luonnossa työskentely on tärkeä osa arkea. Mia hakeutui mukaan toimintaan pohtiessaan mihin suuntaan ammatillisesti lähtisi. Hänellä oli amk-tutkinto suoritettuna, mutta valittu ala ei tuntunut ihan oikealta. Keväällä 2015 Mia osallistui Luomopajaan yhden jakson ja teki toisen jakson syksyllä 2015. Nyt hän on toiminut vuoden 2016 alusta taitotiimiläisenä Könkkölässä.

Mia kertoo, että hänelle luonnossa toimiessa tulee tunne, että voi tarttua hetkeen kiinni. Asiat näkee, kuulee, haistaa paremmin. Luontoympäristö auttaa keskittymään yhteen asiaan kerrallaan. Tekeminen tuottaa myös konkreetista, näkyvää tulosta kuten pilkotut polttopuut, mikä tuntuu Miasta merkitykselliseltä. Luonnossa tekeminen tarjoaakin Mialle ympäristön, jossa hän kokee työllään olevan merkitystä, esimerkiksi silloin kun saa kannettua rankoja metsässä.

Mialle taitotiimissä tärkeää on yhteisöllisyys, luottamus ja toiset ihmiset sekä asioiden jakaminen mm. keskustelemalla. Mia mukaan taitopajalla saa ottaa vastuuta sekä myös tilaisuuden kantaa vastuun. Myös epäonnistumiselle on tilaa. Asioita, niin tapahtumia kuin omia tunteita ja havaintoja, voidaan pohtia ja puntaroida yhdessä rauhassa.

Tulevaisuuden näkökulmasta pajasta voi olla Mialle hyötyä myös opinnoissa. Pajajakson päättyessä Mia saa osaamistodistuksen, jossa tunnistetaan pajajaksoon liittyvä osaaminen. Osaamistodistus on mahdollista liittää osaksi ammatillisia opintoja.

Könkkölässä toimivan **Elämispajan** ohjaajat **Katri Niskala** ja **Sampo Salo** kertovat havainneensa, että ulkona toimiessa nuoret keskittyvät enemmän käsillä olevaan tekemiseen kuin sisällä, jossa mielenkiinnosta kilpailee välillä mm. puhelin. Elämispajassa harjoitellaan seikkailukasvatuksen periaatteita hyödyntäen mm. ohjaustaitoja sekä suunnitellaan tulevaisuutta. Toiminta rytmitetään vuodenaajan ja niiden tarjoamin mahdollisuuksien mukaan. Tekemiseen vaikuttaa myös ryhmäprosessi. Alussa tekeminen painottuu tutustumiseen ja ryhmähengen luomiseen. Ryhmän edetessä vastuuta siirretään ohjaajilta enemmän ryhmäläisille.

Katri kuvailee, että luonto toimii usein paikkana hedelmällisille keskusteluille tai yhteisen innostavan tekemisen tai maisemakokemuksen jakamiselle. Toisen auttaminen ja yhteistyö tulevat ulkona

konkreettisesti näkyviksi: jos kaveri ei tuo halkoja nuotiota varten ei saada ruoanvalmistustuliakaan syttymään. Palaute toiminnasta tai sen tekemättä jättämisestä on tällöin hyvin suoraa. Sampon mukaan itseä haastavat tekemiset luonnossa kuten esimerkiksi kalliolta laskeutuminen, antavat mahdollisuuden myös tutkiskella sekä oppia itsestä enemmän.

Tiina Mäenpää-Korhonen (vas) ja Mia Hartikainen ovat vakuuttuneita luonnon voimauttavasta vaikutuksesta

Monialainen osaaminen, verkosto ja suunnitelmallisuus tukevat toimintaa

Tiina näkee, että moniammatillisesta osaamisesta on hyötyä Könkkölän kaltaisessa ympäristössä. Tällä hetkellä ydinihmisillä Tiinalla ja Kaisalla on osaamista mm. toiminnan kehittämistä sekä Green Caresta, mutta tulevaisuudessa he toivoivat osaajia mukaan esimerkiksi puutarhapuolelta sekä rakennusalalta. Tiina kertoo, että myös harrastuneisuudesta on työssä hyötyä.

Tiina kertoo, että Könkkölän toimintaa varten on tehty turvallisuussuunnitelma, jossa huomioidaan tekemisen riskit yleisellä – ja yksilöllisellä tasolla. Esimerkiksi on tiedossa allergiat niin ruuille kuin ampiaisepistollekin ja nämä otetaan huomioon päivittäisessä tekemisessä. Ensiaputaitoja on otettu haltuun Punaisen Ristin ensiapu-kurssilla. Ohjaajien lisäksi myös taitotiimiläiset ovat käyneet koulutuksen. Sampo ja Katri korostavat turvallisuusseikkojen hallinnassa ja huomioimisessa hyvää ennakkointia sekä suunnittelua. Ryhmäläisten ja ohjaajien tuntiessa toisensa ennen haastavampia luontoseikkailuja on myös helpompi ottaa jokaisen tarpeet ja kyvyt huomioon tekemisessä.

Könkkölän toimintaa tukee ja mahdollistaa laajan verkosto yhteistyö. Toimintaa rahoittaa Jyväskylän kaupunki sekä lisäksi rahoitusta saadaan Kunnon työ- hankkeen kautta. Kunnon työt hanke on Keski-Suomen elinkeinoja ympäristökeskuksen rahoittama projekti.

Ydinverkostona on Jyväskylän kaupungin lisäksi Sovatek-säätiö sekä Katulähetys Jyväskylästä. Näiden lisäksi Könkkölässä tehdään yhteistyötä alueen järjestöjen, yritysten, oppilaitosten sekä muiden vastaavien Green Care ympäristöjen kanssa.

Könkkölä luottaa kestävän kehityksen periaatteisiin

Könkkölän toiminta perustuu kokonaisuudessaan kestävän kehityksen tavoitteisiin ja periaatteisiin ja Könkkölä on ollutkin mukana myös Sitran resurssiviisas- hankkeessa. Ympäristön tarkoitus on tarjota yhteisöllistä toimintaa jolla on sekä yksilöitä aktivoivaa, että työllisyyttä lisäävää toimintaa. Toimintaa ohjaavina arvioina ovat tasavertaisuus, aktiiviseen osallistumiseen tukeminen sekä alueen olemassa olevien niin tiedollisten, taidollisten kuin luonnon resurssien hyödyntäminen. Toiminnassa pyritään kestäviin ratkaisuihin niin muutostöissä kuin käyttöesineiden – ja tavaroiden hankinnoissa. Kierrättäminen ja uudistaminen ovat keskeinen osa toimintaa. Suunnitelmissa sekä kehittämisessä huomioidaan luonnonvarjojen käyttö. Esimerkiksi autolla liikkumiset pyritään minimoimaan ja keskittämään. Lisäksi tarkoituksena on hankkia pyöriä liikkumista varten. Tulevaisuuden suunnitelmissa on saada Könkkölään elävää yhteistoimintaa ja paikallisyhteisöä vahvistavaa toimintaa.

Mukaan toimintaan

Könkkölän toimintaan ohjautuu nuoria työvoimatoimiston sekä etsivä nuorisotyön kautta. Tärkeä kanava on myös niin nuorten itsensä kuin ohjaajienkin mielestä ”puskaradio”. Kaverin kokemusten ja suosittelujen innostamana moni esimerkiksi välivuotta opinnoista pitävä nuori innostuu lähtemään mukaan. Taidetyöpajalle on järjestetty myös avoimia ovia, jolloin pääsee itse kokemaan ja näkemään toimintaa. Sampo ja Katri kuvaavat, että nuorten taustat voivat olla hyvinkin erilaiset, toinen voi tarvita kuntoutuksellista otetta arkeen, joku hakee toiminnan kautta ystäviä ja kolmas puolestaan pohtii mihin hakisi opiskelemaan. Kaikkia yhdistää kuitenkin oman paikan etsiminen elämässä.

Mia suosittele Könkkölän toimintaa ihmiselle, joka tykkää eläimistä ja luonnosta ja tarvitsee voimaantumista tai esimerkiksi rytmiä arkeen. Ammatillinen kiinnostus eläin tai luonto-alaan voi myös olla hyvä peruste tulla pajaan. Kiinnostuksen jakaminen toisten pajalaisten kanssa on Mian mukaan myös tärkeää. Tiina puolestaan kuvaa, että Könkkölä sopii kaikille joilla on tarvetta voimaantua ja elpyä luontoympäristössä, oli se sitten tilapäinen tarve tai pitkäaikaisempi kuntoutuksellinen tarve. Myös kaikki, jotka haluavat kehittää taitojaan luonnossa toimimiseen liittyen ovat tervetulleita mukaan. Yhteisestä tekemisestä luonnosta saa voimaa, siitä vakuuttavat niin nuorten sitoutuminen ja innostus kuin ohjaajienkin kokemukset.

lue lisää Könkkölän toiminnasta: <https://omenapuunjuurella.wordpress.com/>

